

Pohybová soustava

Svalová soustava

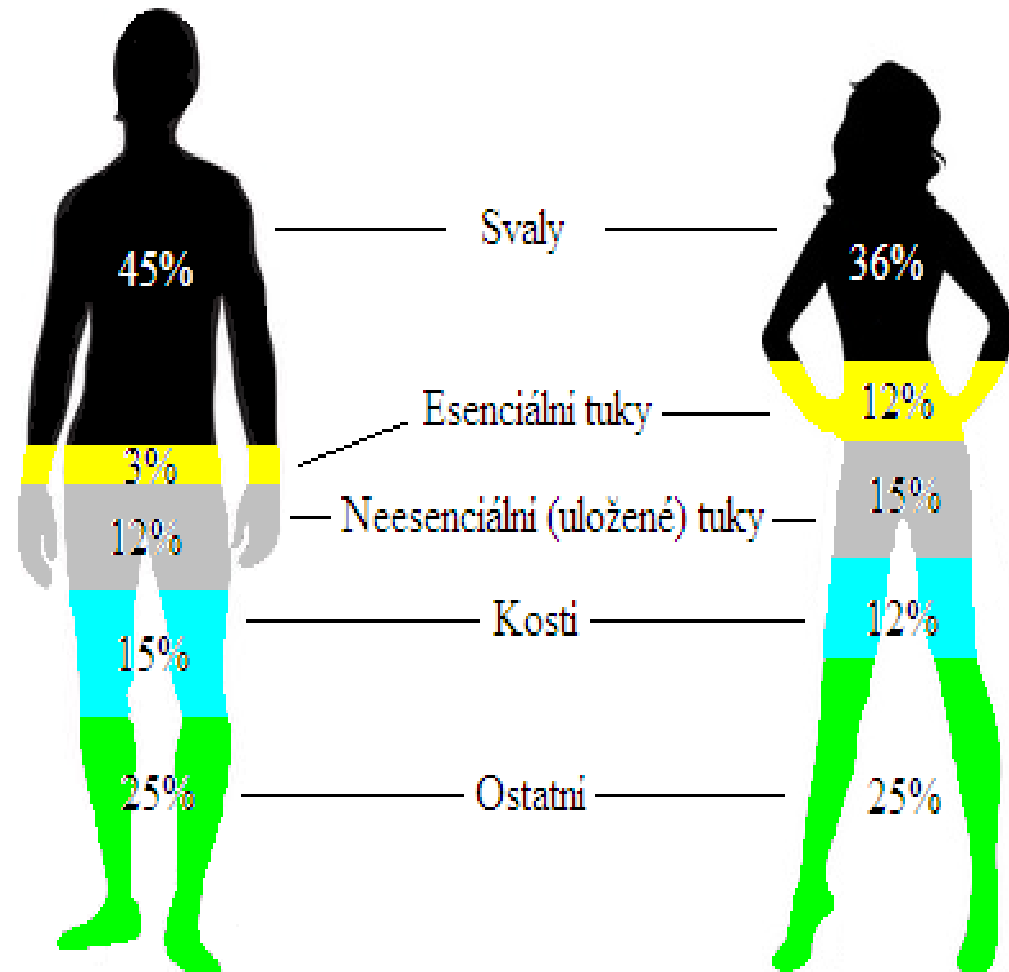
Svalová soustava

pohybová soustava:

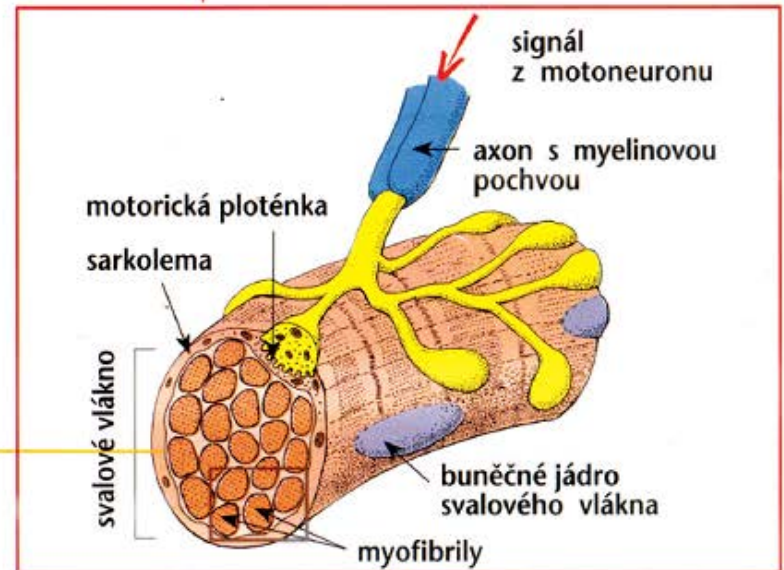
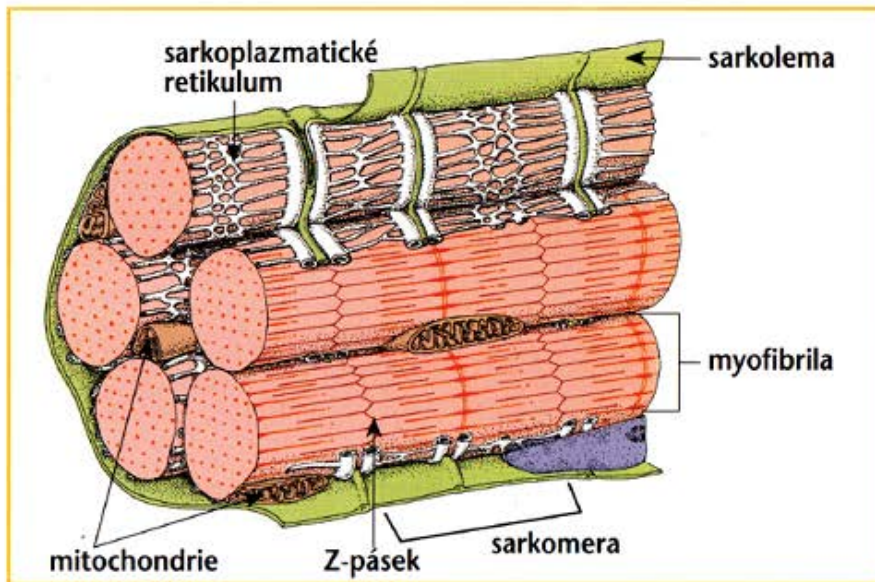
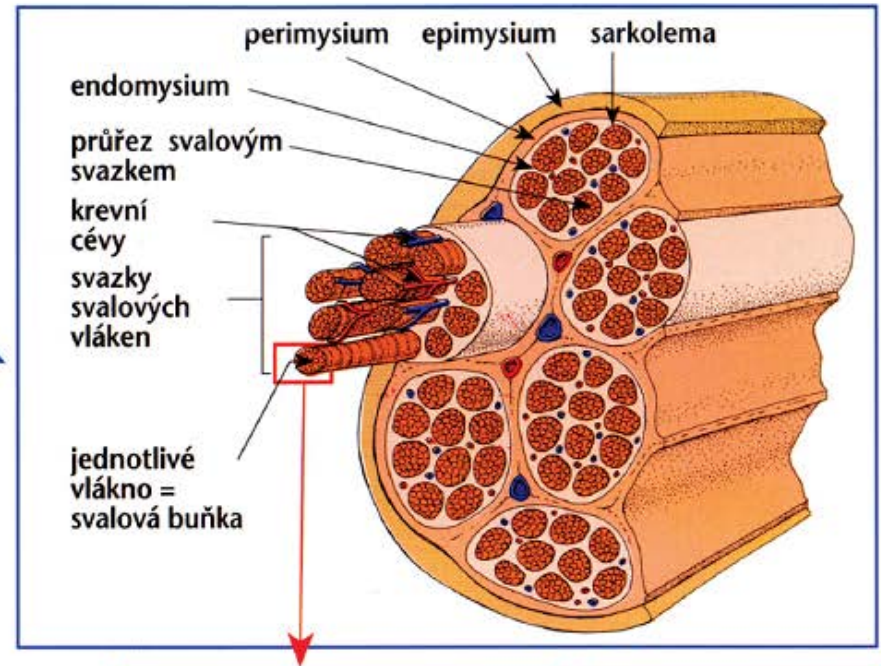
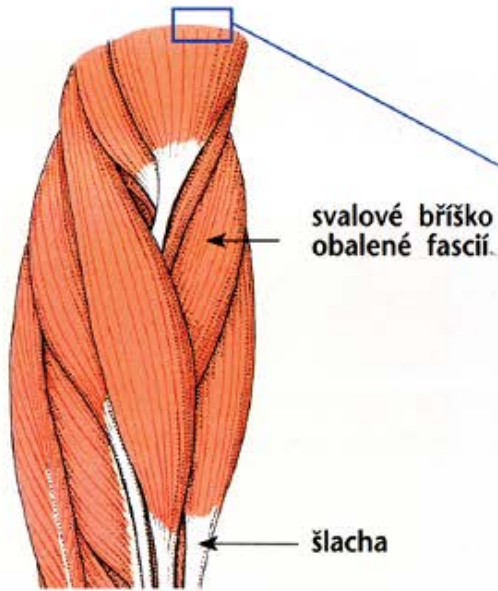
- 1) svalové soustavy = **svalstvo**
- 2) opěrné soustavy = **kosti**

svalová soustava:

- tvoří asi **45% tělesné hmotnosti**
- v těle je asi 600 svalů
- umožňují pohyb
- je tvořena: 1) svaly
  - 2) nervy
  - 3) cévami

Svalová soustava= svaly, nervy, cévy, šlachy

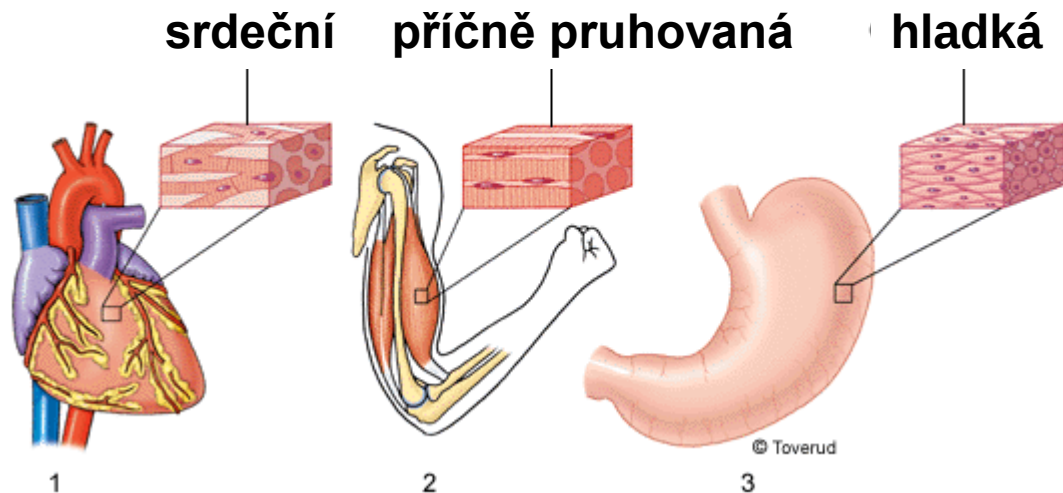
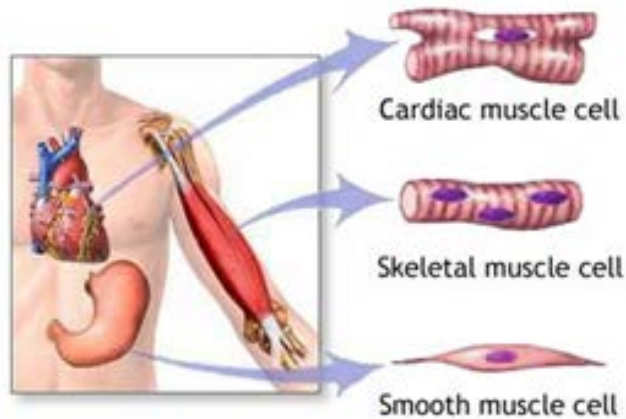

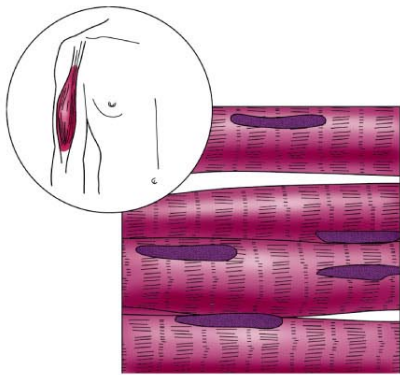
Svalová soustava - svaly

buňky

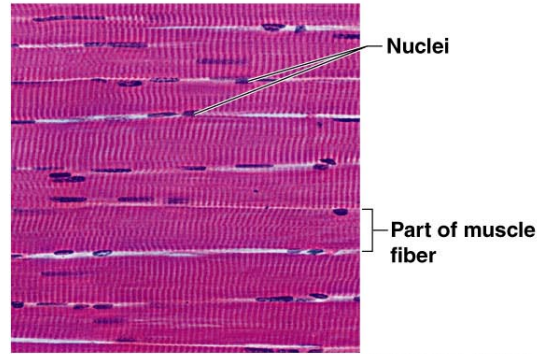
svalová tkáň

svaly

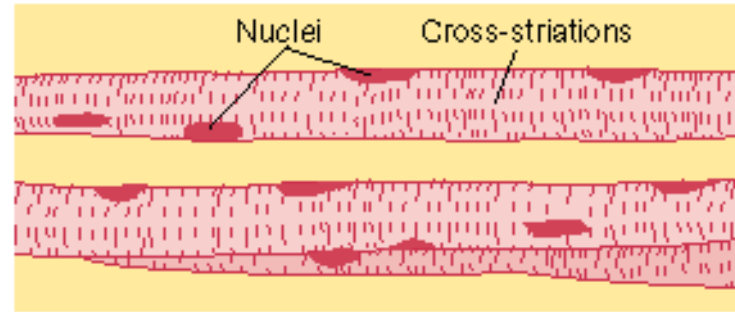

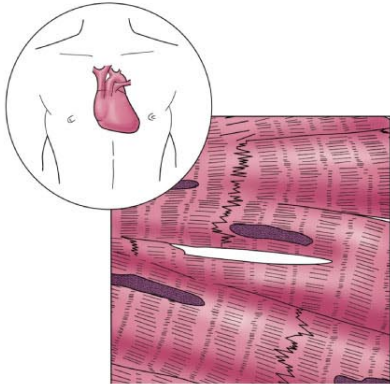
(a) Diagram: Skeletal muscle

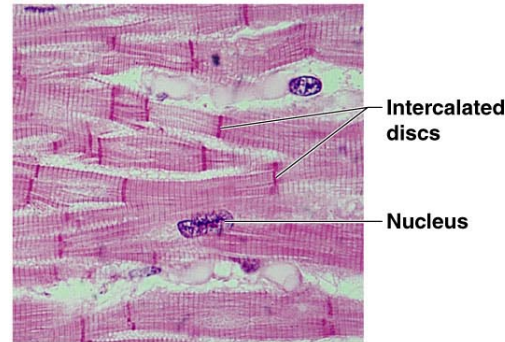
Photomicrograph: Skeletal muscle (approx. 250x).

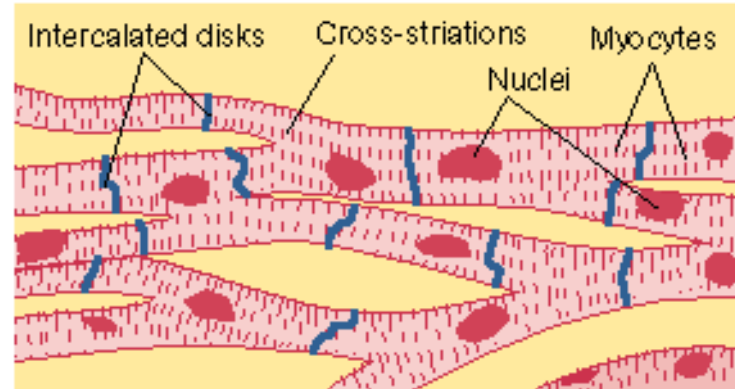
Skeletal muscle

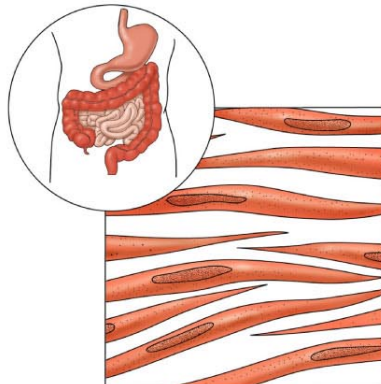
(b) Diagram: Cardiac muscle

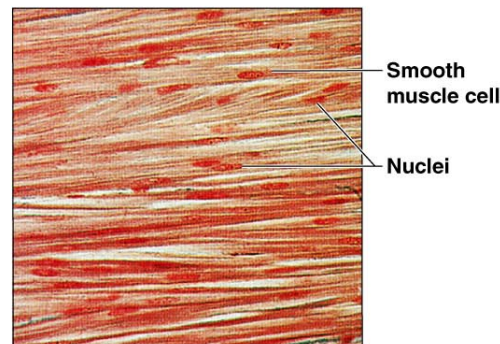
Photomicrograph: Cardiac muscle (800x).

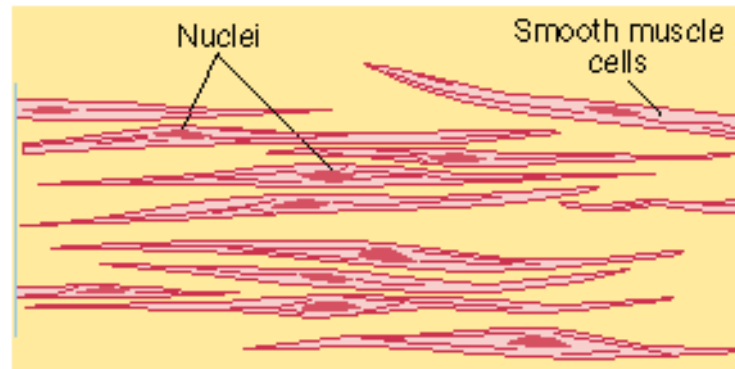
Cardiac muscle

(c) Diagram: Smooth muscle

Photomicrograph: Sheet of smooth muscle (approx. 250x).

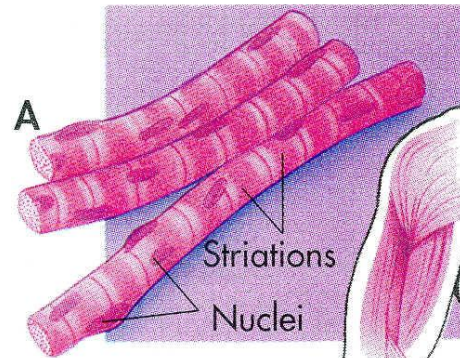
Smooth muscle

Svalové tkáně

A) Příčně pruhovaná

- Umožňuje pohyb
- Unavitelná
- Lze ovládat vůlí

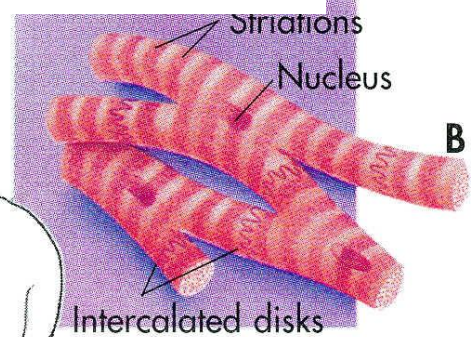
Příčně pruhovaná

B) Srdeční

- Stavba srdce
- Neunavitelná
- Nelze ovládat vůlí

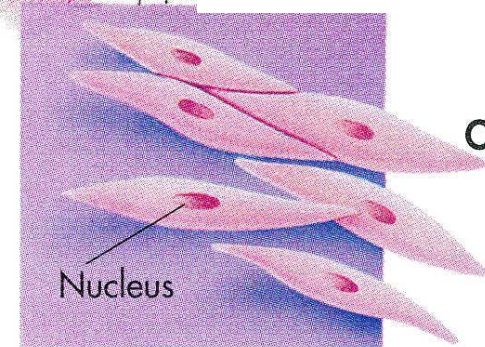
srdeční

C) Hladká

- Vnitřní orgány
- Nelze ovládat vůlí
- Neunavitelná
- pomalá

hladká

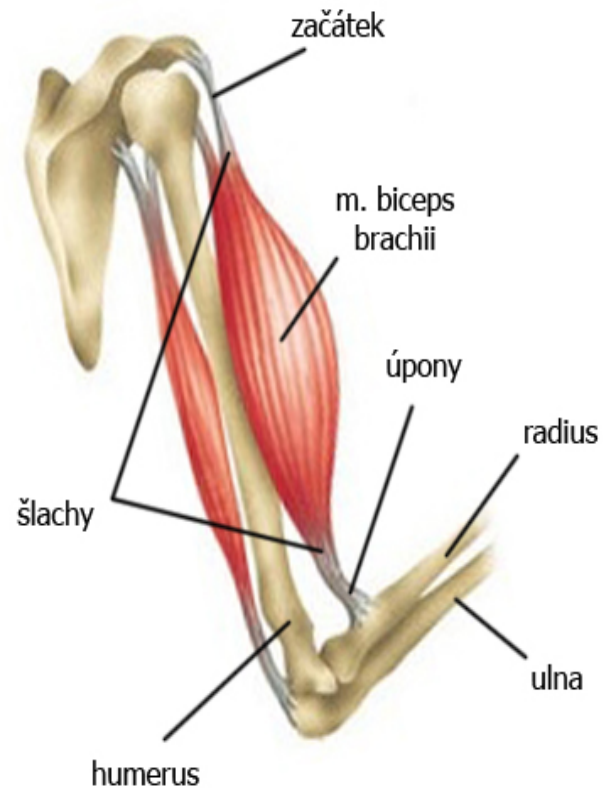
Kosterní sval – příčně pruhovaný

Sval (musculus):

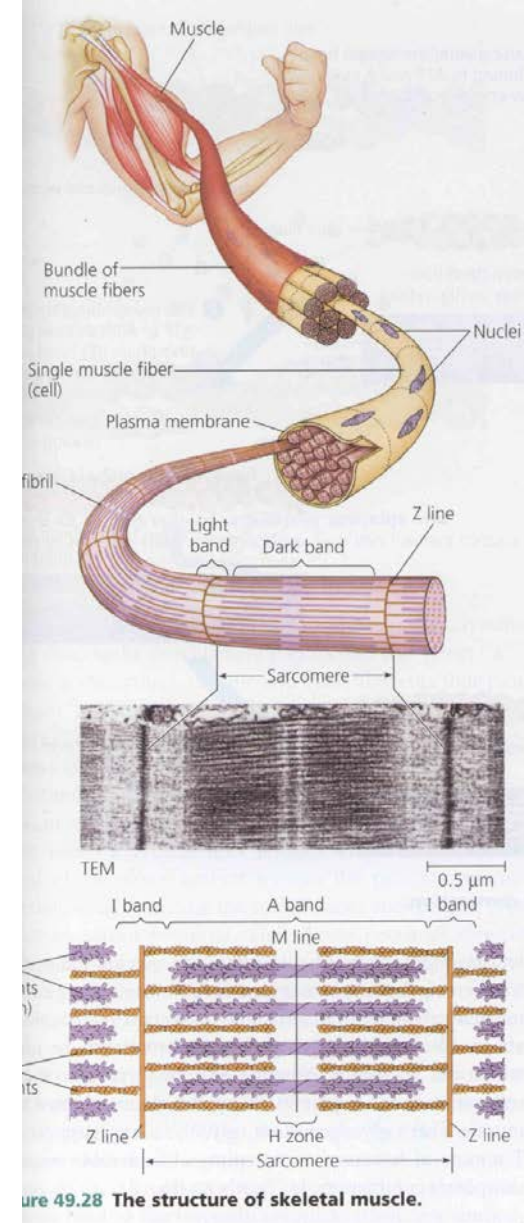
- umožňuje pohyb
- svaly připojeny na kosti = **šlachy**
- některé svaly se upínají přímo do kůže – mimické svalstvo
- základem svalu je **příčně pruhovaná tkáň**

Pohyb:

- zajišťuje vždy více svalů:
- 1) **spolupracující** (synergisté) – vytvářejí pohyb jedním směrem
  - 2) **protichůdné** (antagonisté) – pracují proti sobě

Stavba kosterního svalu

svalová vlákna

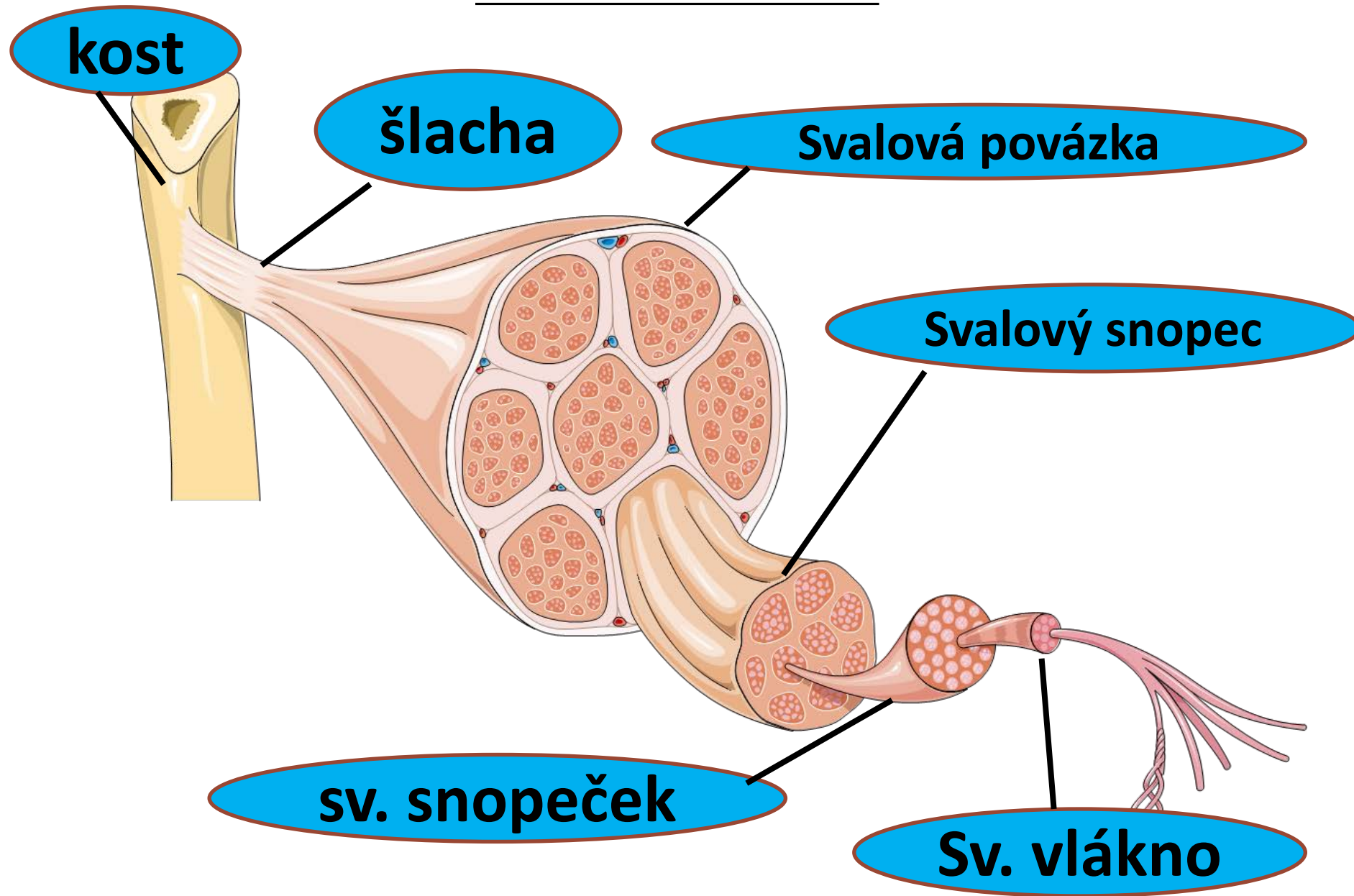
snopečky

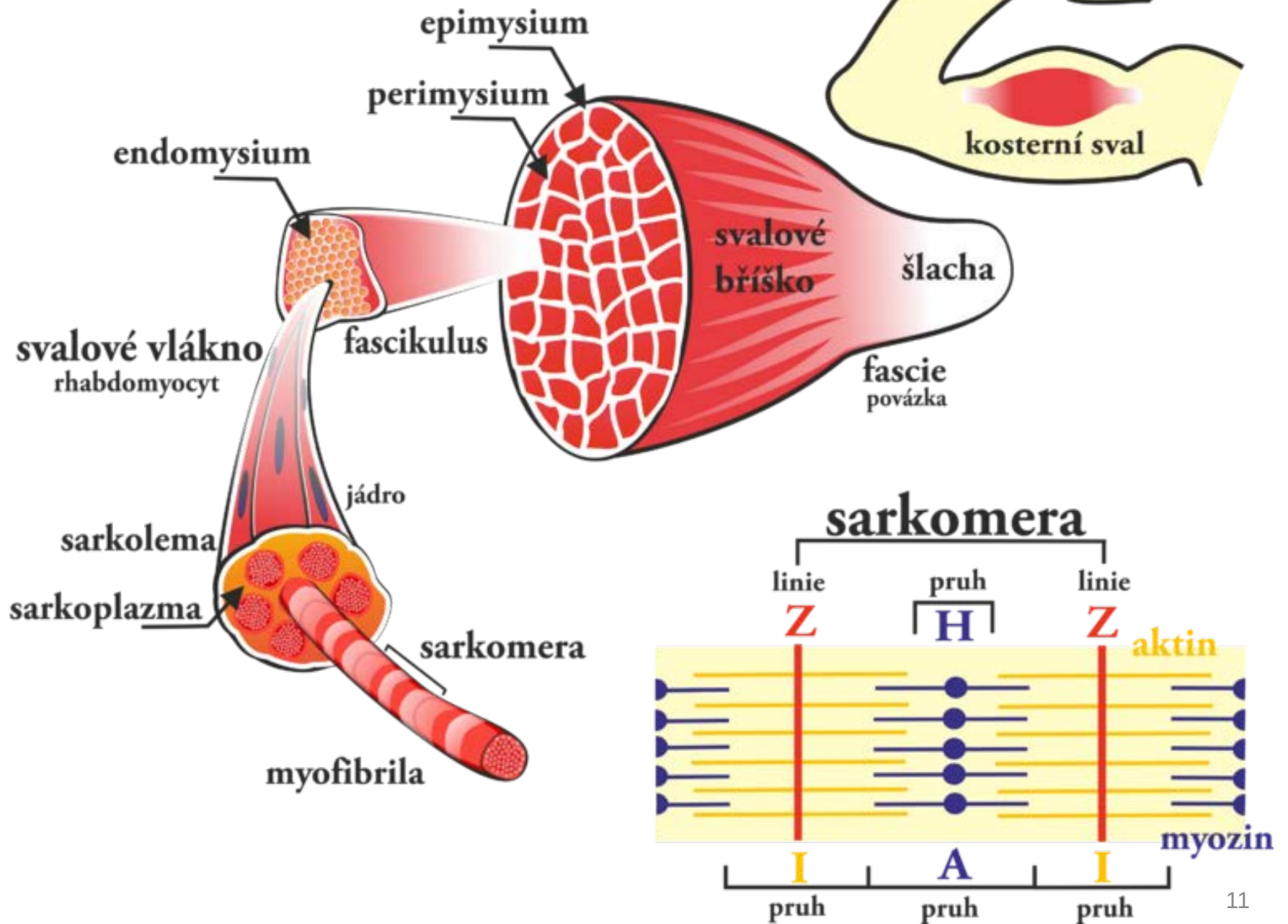
snopce

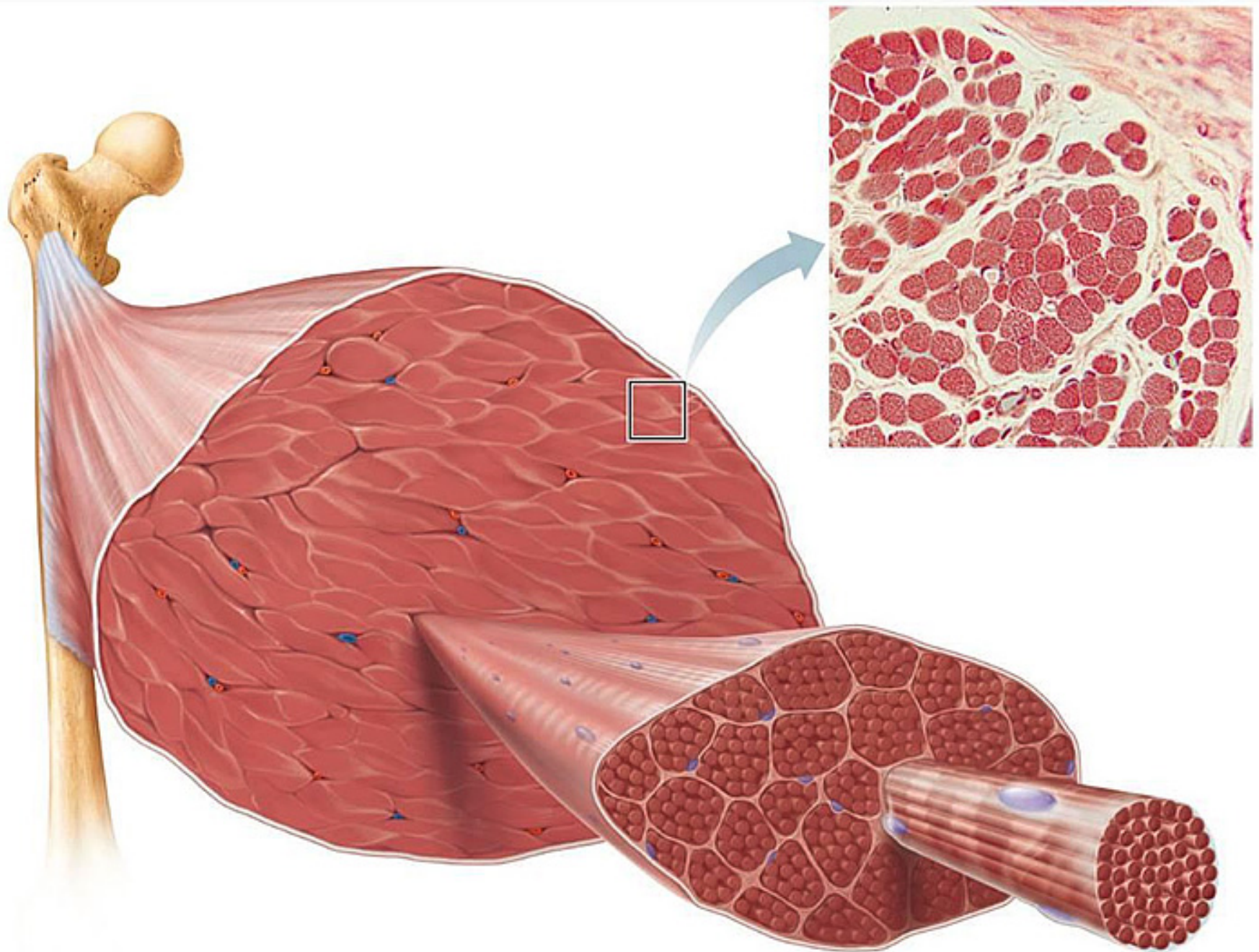
svalové břicho

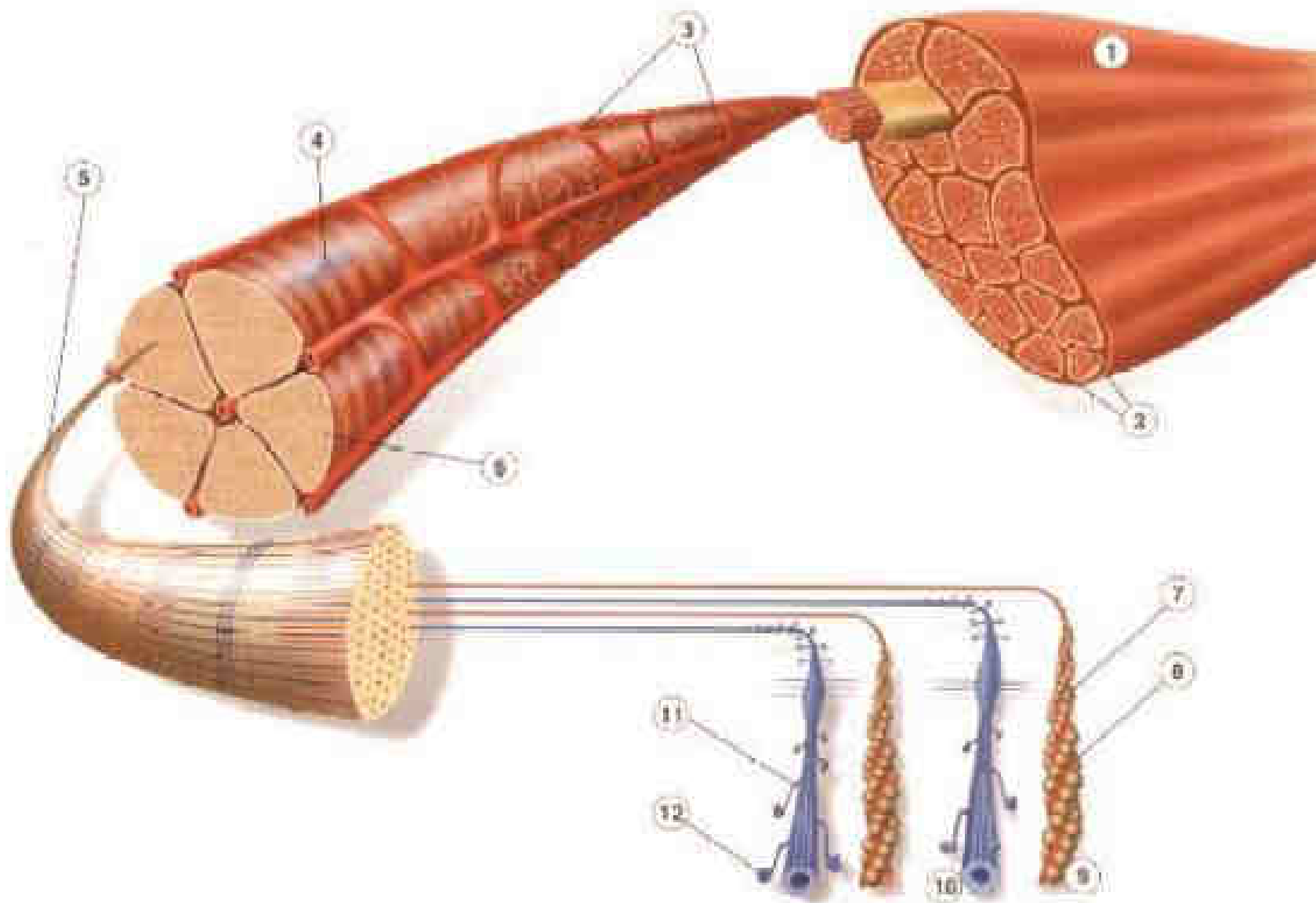
povázka = fascie

STAVBA KOSTERNÍHO SVALU

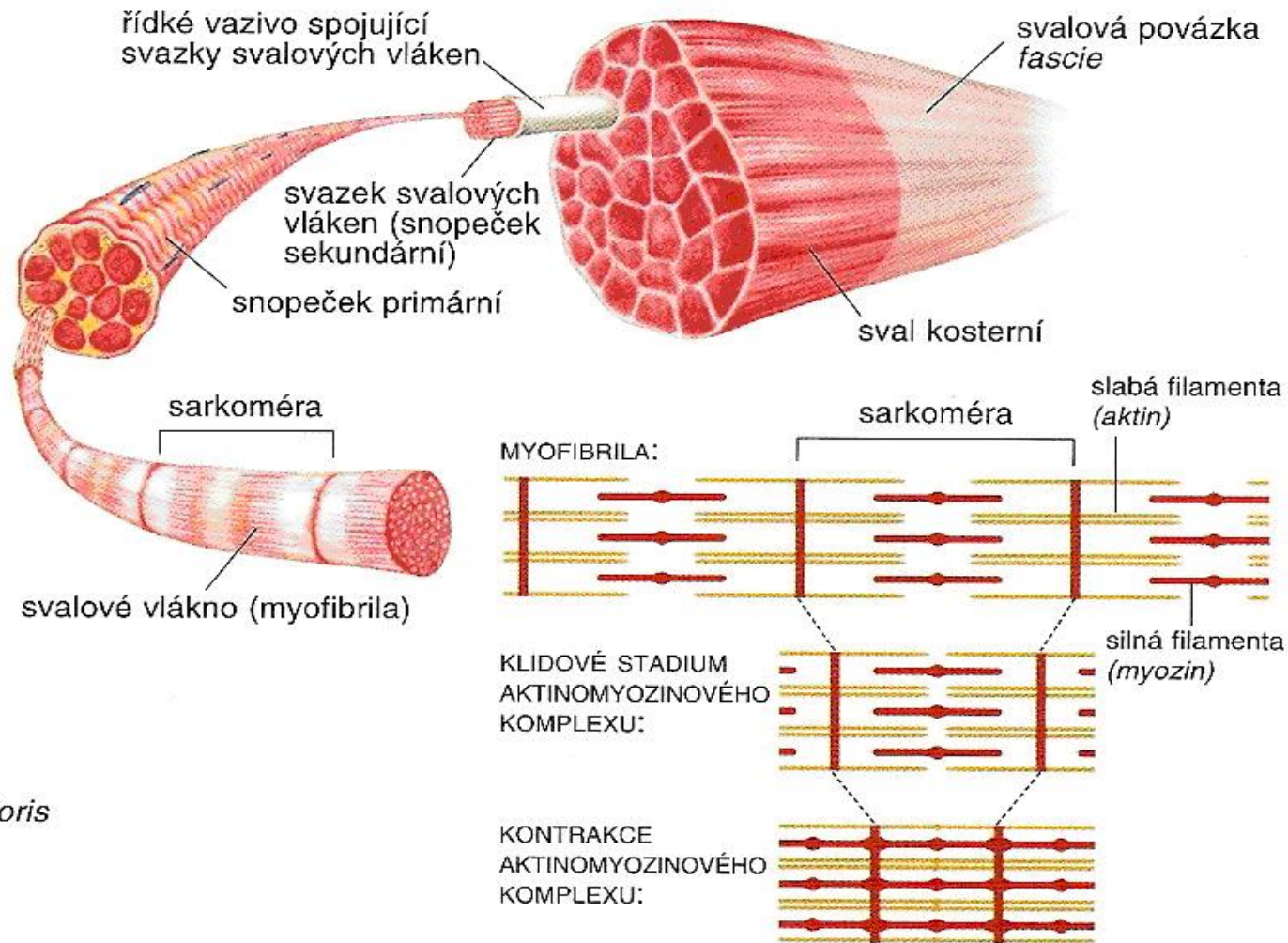

STAVBA KOSTERNÍHO SVALU

ioris

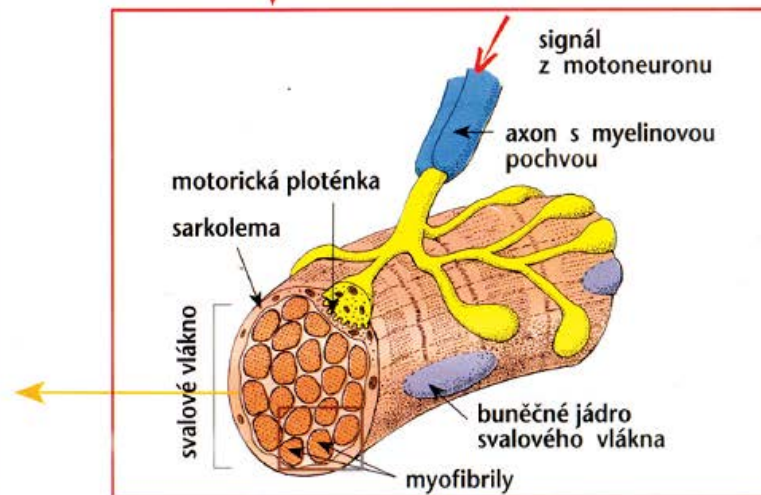
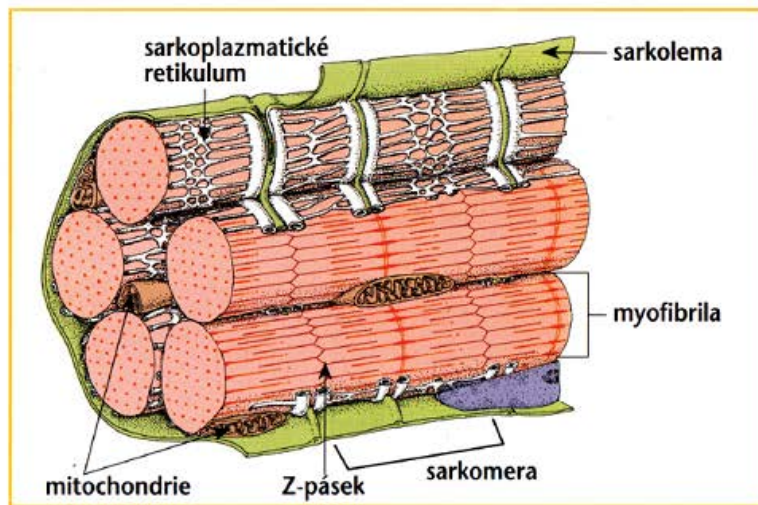
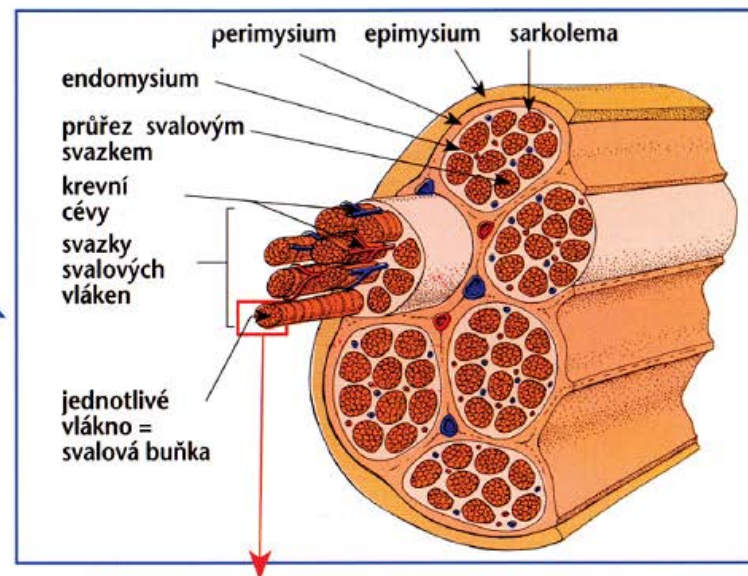
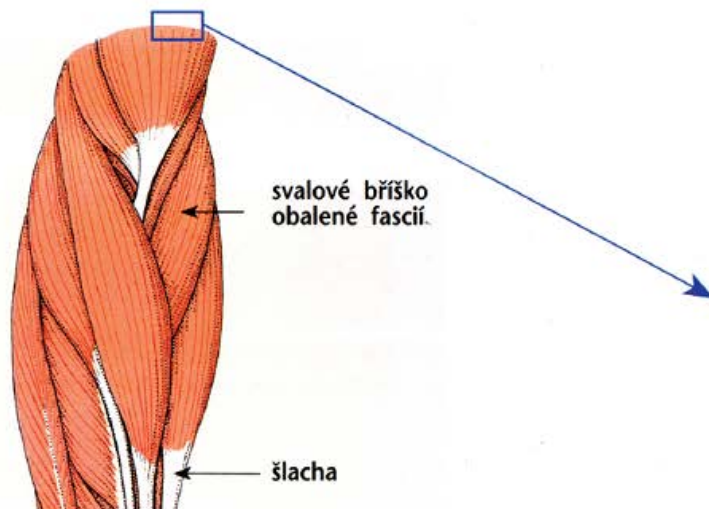
svalová vlákna

snopečky

snopce

svalové břicho

povázka = fascie

Chemické složení svalu

A) anorganické látky

- 70-75 % vody, ionty Ca^{2+} , K^{+} , Na^{+}

B) organické látky

- bílkoviny - ***aktin a myozin*** (stah svalu)
- ***myoglobin*** (je to svalová bílkovina, která obsahuje složku "hem" pro vázání kyslíku)
- glukóza, glykogen (zdroj ATP), ATP
- kreatinfosfát (význam pro energetický metabolismus)

Činnost svalu

= přeměna chemické energie
na mechanickou

Svalové vlákno: (*miofibril*)

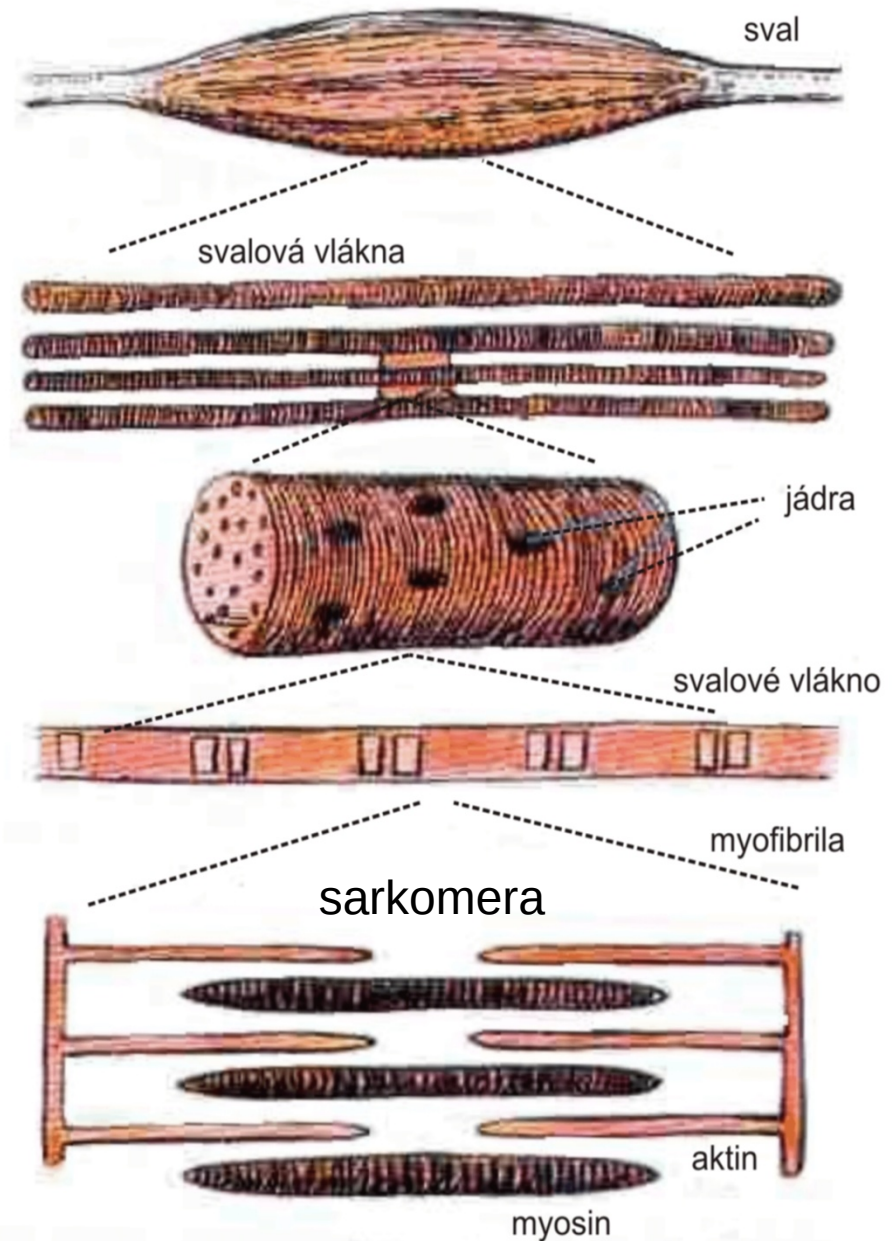
- složeno z bílkovin

- aktin
- myozin

- způsobují pruhování
- základní úsek, který umožňuje smršťování = **sarkomera**

Činnost svalu:

- A) Smrštění = zasunutí vláken do sebe
- B) Uvolnění = oddálení vláken

Inervace svalu

Inervace svalů:

= ovládání svalu

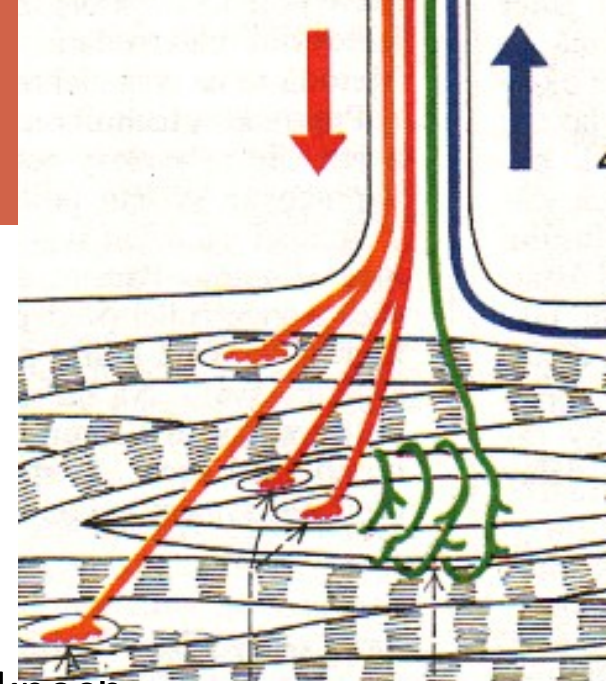
- mozkovými a míšními nervy
- přenašeč acetylcholin (chemická látka)

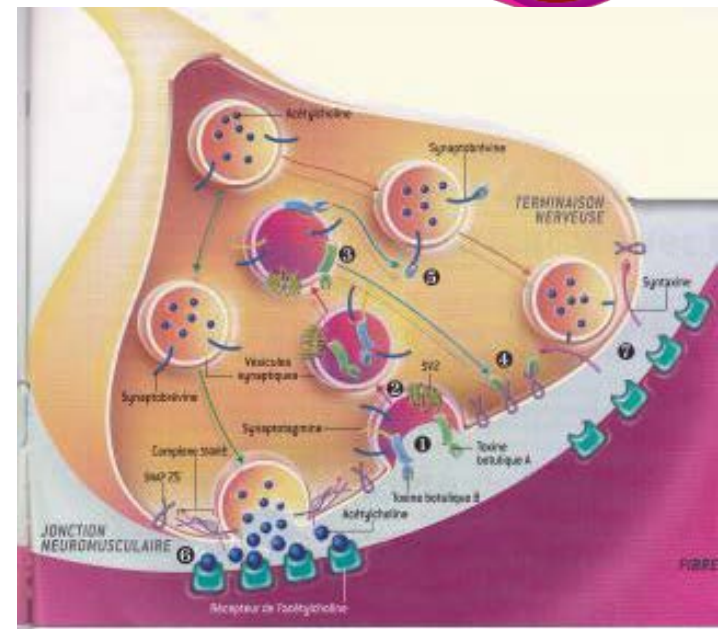
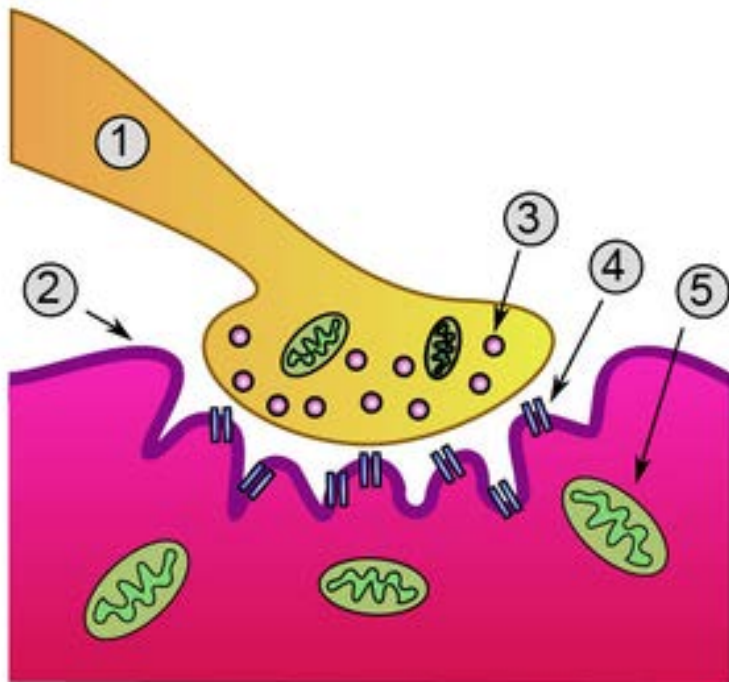
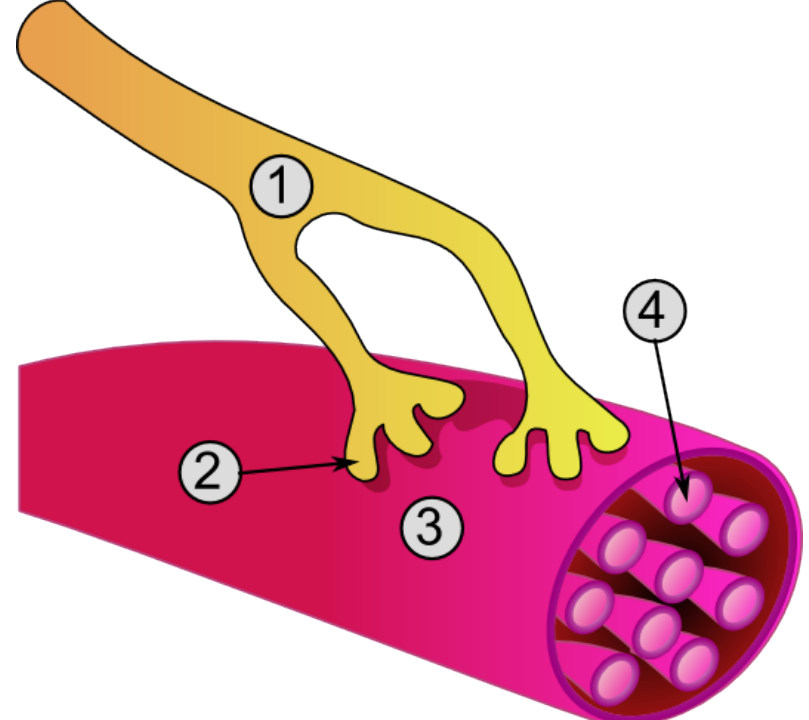
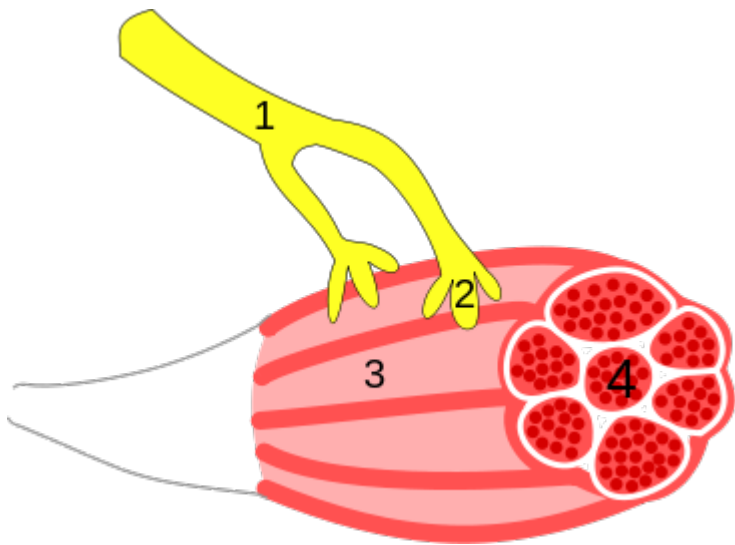
Nervosvalová ploténka:

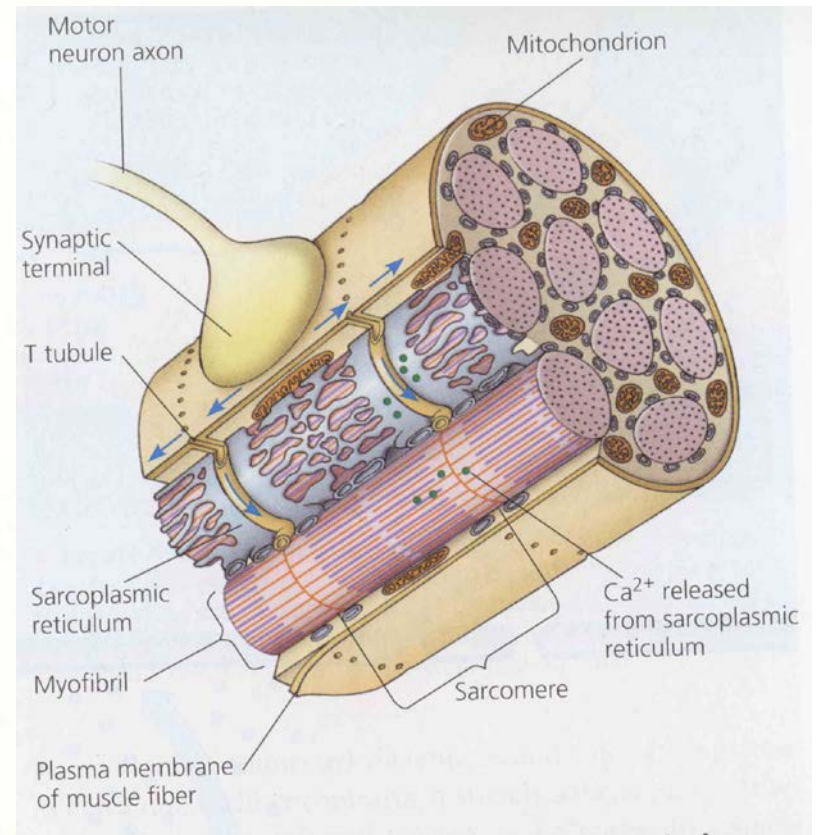
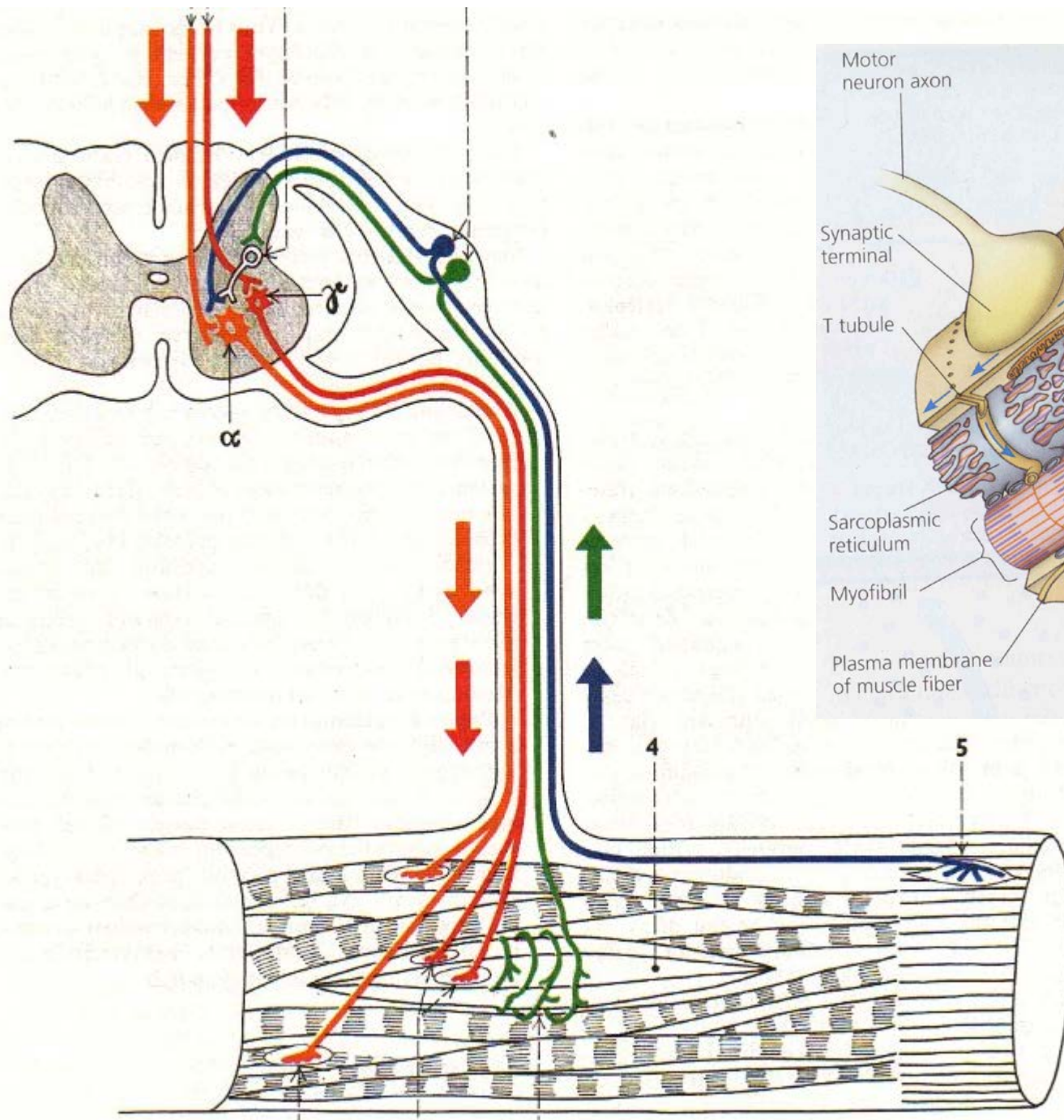
- vznik svalového vzruchu – šíří se po jednotlivých vláknech
- přenašečem je acetylcholin
- vzruch z jednoho nervového vlákna – činnost více svalových vláken
  - nervové vlákno se větví a inervuje větší počet vláken svalových

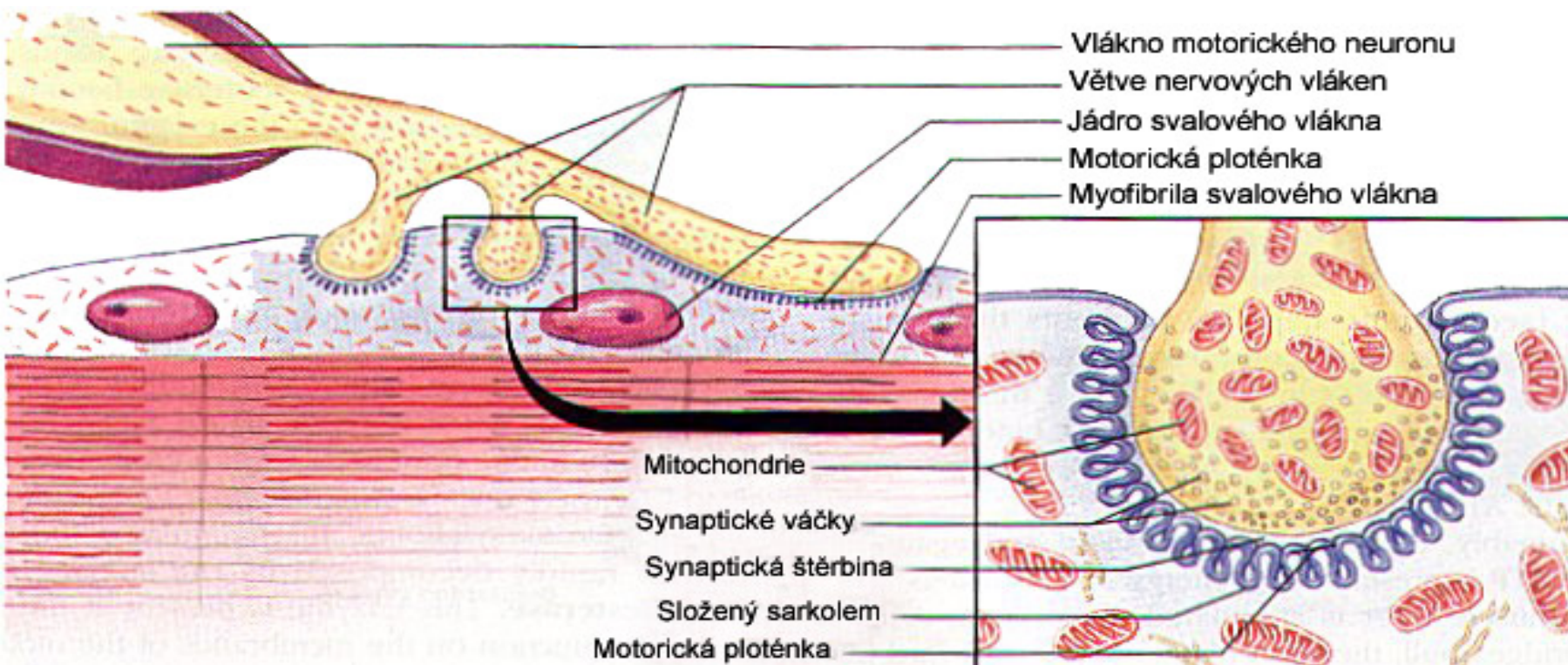
motorická jednotka:

- je jeden neuron a všechna svalová vlákna, která inervuje

Svalové síla, svalová únava

Svalová síla:

- vyjádřena hmotností závaží, které sval udrží proti gravitaci
- roste do 25let
- vrchol svalové síly mezi 25.-30.rokem
- ženy asi o 30% až 50% menší svalová síla

Svalová únava:

- **při namáhavé a dlouhotrvající práci** svalu
- svalové kontrakce se zmenšují
- **nedostatečný přísun kyslíku**
- **příčinou je vyčerpání energetických zdrojů** ze svalu – ATP
- nahromadění zplodin metabolismu – **kyselina mléčná** = tvrdnutí svalů

Dělení svalů

1. podle funkce:

- ohybače, natahovače, odtahovače, přitahovače, svěrače

2. podle směru svalových snopců:

- přímý, šikmý, příčný

3. podle krajiny kde leží:

- prsní, čelní

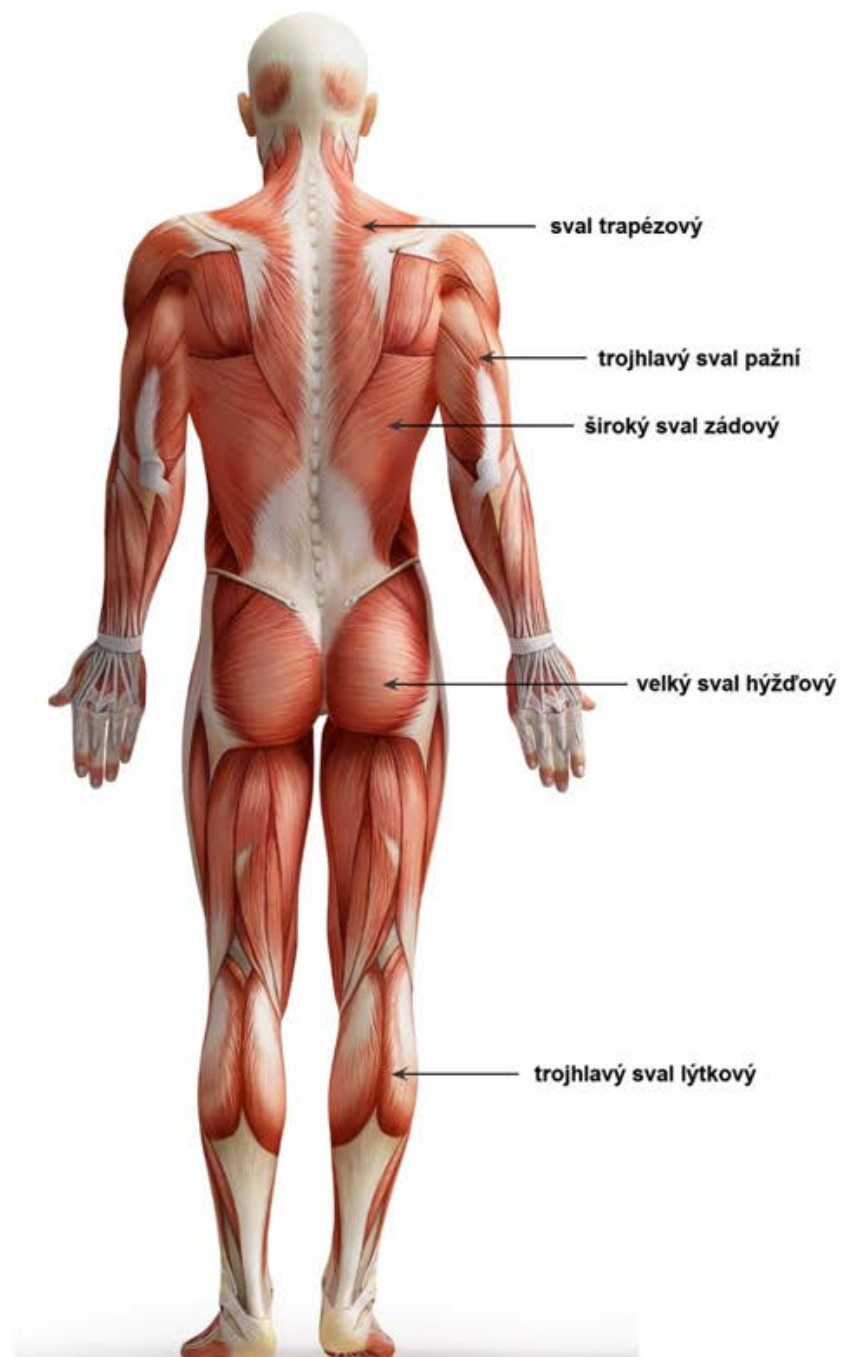
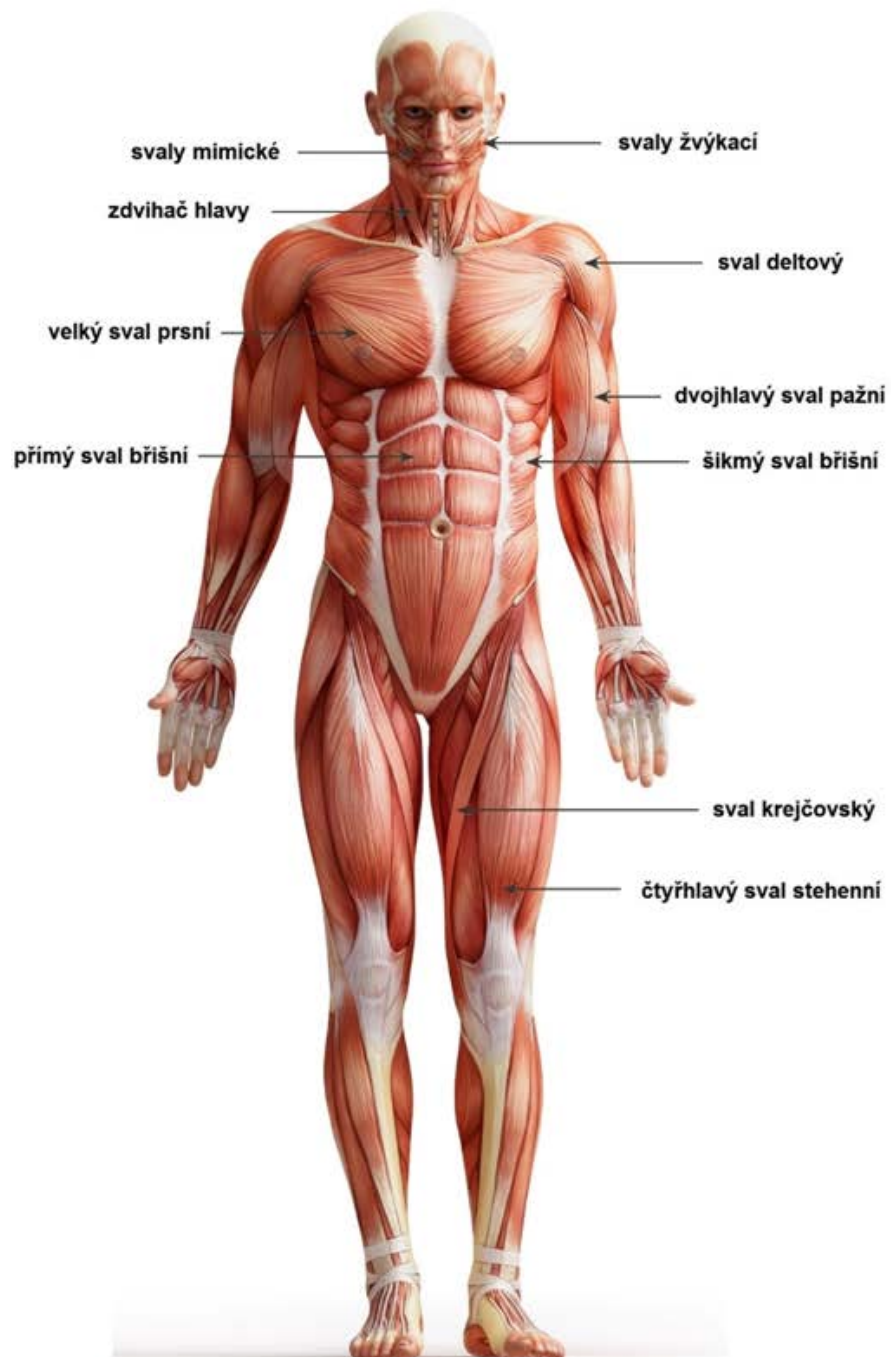
4. podle stavby:

- jednohlavý, dvouhlavý, trojhlavý, čtyřhlavý, plochý, kladkový, kruhový, ...

Přehled základních svalů

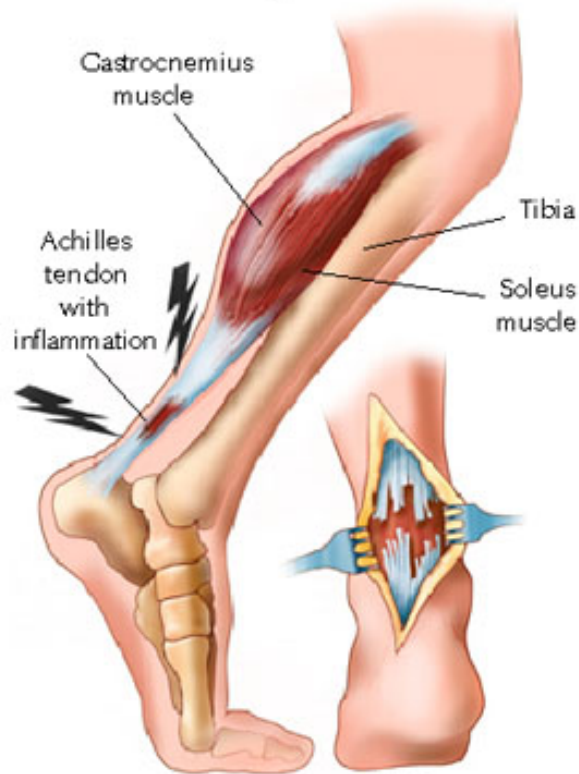

Achillova šlacha

- upnutí trojhlavého svalu lýtkového ke kosti patní
- největší šlacha v lidském těle

Side view of lower leg

Surgical view of torn achilles tendon

Achillova pata

Bájný Řek Achilles, potomek samotného Dia, byl kromě své paty nesmrtelný. Jeho matka, bohyně Thetis, mu nesmrtelnost zajistila tím, že malého Achilla namáčela v posvátné vodě řeky Styx - za patu ho však musela držet. Ale protože bohové se rozhodli, že tento udatný Řek zahyne u Tróje, poslali šíp trojského prince Parida právě do jeho smrtelné paty - od té doby je za Achillovu patu považované slabé místo každého plánu nebo člověka.

Choroby, onemocnění a poruchy

1) natržení svalu, úponu, šlach

- časté sportovní úrazy, špatné rozcvičení, velká bolest

2) svalová atrofie = ochabnutí svalů:

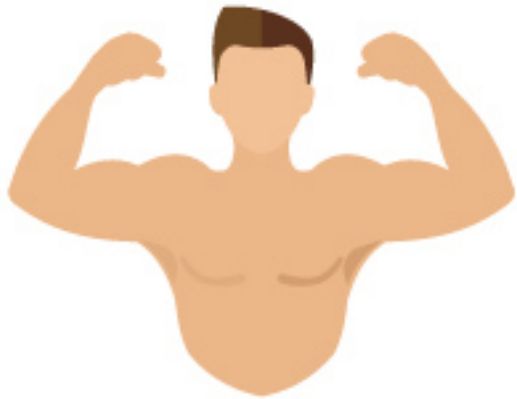
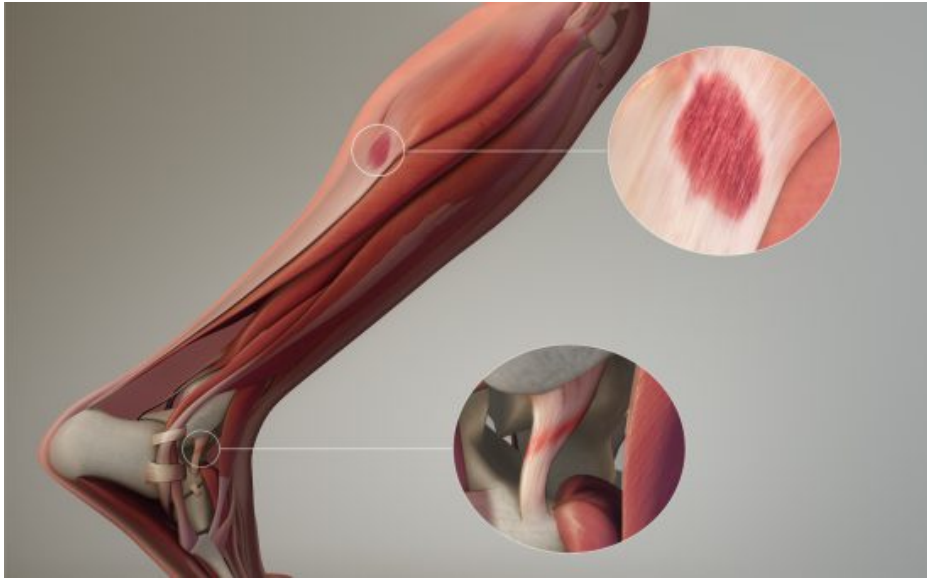
- úbytek svalové hmoty z důvodu nedostatečného zatěžování, nečinnosti

3) obrna:

- porucha hybnosti svalů (neovladatelnost svalů) vzniká v důsledku poškození jejich inervace

- **plegie** = úplné ochrnutí
- **paréza** = částečné ochrnutí
- **hemiparéza** = ochrnutí poloviny těla
- **Kvadruparéza** = částečné ochrnutí (paréza) všech čtyř končetin
  - vzniká při poškození míchy v oblasti přechodu krčního úseku do úseku hrudního

Choroby, onemocnění a poruchy

Svalová
atrofie

